

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СУНЧЕЛЕЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

423052, Республика Татарстан, Аксубаевский муниципальный район, село Сунчелеево, ул.
Ленина, 76.

Тел. (8-84344-4-98-24) ОГРН 1061665002080,
ОКПО 94318582, ИНН/КПП 1603004776/160301001

КАРАР

№ 8

04.07.2022 ел.

**Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирле-
генең 2035 елга кадәр транспорт инфраструктурасы системасын комплекслы
үстерү программасын раслау турында**

Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары ту-
рында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, « Рос-
сия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон
актларына үзгәрешләр кертү турында» 2014 елның 25 декабрдәгә 456-ФЗ номерлы,
Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «җирлекләренең, шәһәр округларының транспорт ин-
фраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне
раслау турында» 2015 елның 25 декабрдәгә 1440 номерлы карары, Татарстан Респуб-
ликасы Президенты Р. Н. Миңнехановның «Муниципаль берәмлекләренең транспорт ин-
фраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын эшләү турында» 2016
елның 6 июндәгә 326661-МР номерлы күрсәтмәсе, Татарстан Республикасы Аксубай
муниципаль районы Савруш авыл җирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлегенең
транспорт инфраструктурасы системасын 2035 елга кадәр комплекслы үстерү програм-
масын раслау турында"
2. «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге Баш-
карма комитетының "Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле
авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасы системасын 2020 елга кадәр комплекслы
үстерү программасын раслау турында" 2018 ел, 20 август, 7 нче карары үз көчен югалт-
кан дип санарга;
3. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында интернет-
телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга:
<http://aksubaevo.tatarstan.ru> һәм» Татарстан Республикасы хокук-хокукый мәгълүмат
рәсми порталында веб-адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru>.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Сөнчеле авыл җирлеге башкарма

И.В. Крайнова

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлегенен
2035 елга кадәр транспорт инфраструктурасын
комплекслы үстерү программасы

Эчтәлек

1. Программа паспорты
2. Гомуми мәгълүмат
3. Жәмәгать транспорты
4. Урам-юл челтәре
5. Транспорт комплексын үстерү өстенлекләре
6. Урам-юл челтәрен оптимальләштерү
7. Тукталыш урыннарын һәм транспортны саклау урыннарын оештыру
8. Жәяүлеләр урамнары һәм велосипед юллары системасын булдыру: тәэмин итү мөмкинлекләре чикләнгән затлар өчен киртәләрсез мохит булдыру.

ПАСПОРТ

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Савруш авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы

Исеме

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлегенең 2035 елга кадәр транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы.

Муниципаль заказчы

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге башкарма комитеты

Программаның урнашу урыны

Россия, Татарстан Республикасы, Аксубай муниципаль районы, Сөнчэле авылы, Ленин ур., 76

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасы түбәндәге документлар нигезендә эшләнгән:

- «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 29.12.2014 ел, № 456-ФЗ нигезендә;
- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 25.12.2015 ел, № 1440 карары белән расланган җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау турында»;
- Татарстан Республикасы Президентының 06.06. № 326661-МР «Муниципаль берәмлекләрнең транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын эшләү турында».

Программа транспорт инфраструктурасын булдыру һәм үстерү, бу системаларның ышанычлылыгын арттыру, Аксубай муниципаль районының Сөнчэле авыл җирлегендә кешеләр яшәү өчен уңайлы һәм куркынычсыз шартлар тәэмин итү буенча беренчел чараларны үз эченә ала.

Программаның урнашу урыны

Россия, Татарстан Республикасы, Аксубай муниципаль районы, Сөнчәле авылы, Ленин ур., 76 нчы йорт

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегенең 2022-2035 нче елларга транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасы түбәндәге документлар нигезендә эшләнгән:

- «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 29.12.2014 ел, № 456-ФЗ нигезендә;
- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 25.12.2015 ел, № 1440 карары белән расланган җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау турында»;
- Татарстан Республикасы Президентының 06.06. № 326661-МР «Муниципаль берәмлекләрнең транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын эшләү турында».

Программа транспорт инфраструктурасын булдыру һәм үстерү, бу системаларның ышанычлылыгын арттыру, Аксубай муниципаль районының Сөнчәле авыл җирлегендә кешеләр яшәү өчен уңайлы һәм куркынычсыз шартлар тәэмин итү буенча беренчел чараларны үз эченә ала.

Гомуми мәгълүмат

Сөнчәле авыл җирлеге «Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 12-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелде.

Сөнчәле авыл җирлеге составына әлеге закон нигезендә Сөнчәле авылы (административ үзәк район үзәге Аксубай эшчеләр бистәсеннән 25 км ераклыкта), Кече Сөнчәле авылы,

Сөнчәле авыл җирлеге Аксубай муниципаль районының төньяк-көнчыгыш өлешендә урнашкан.

Сөнчәле авыл җирлеге төньяк-көнчыгыштан МЮД авыл җирлеге Карасу авыл җирлеге көньяктан Нурлат муниципаль районы, көнбатыштан Трудолюбово авыл җирлеге белән чиктәш.

Транспорт комплексы.

Тышкы транспорт.

Авыл җирлеге территориясендә тышкы транспорт бер төрле - автомобиль юлы белән тәкъдим ителгән. Торак пунктта тышкы транспорт зур күләмдә түгел.

Җирлек аша бер төрле төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлы үтә.

Сөнчәле авыл җирлегечиге аша үтүче автомобиль юлы 11,6км юлны тәшкил итә. Автомобиль юлы Сөнчәле авылы артыннан уза.

Шулай итеп, Тышкы транспортны үстерү буенча программа чаралары түбәндәгечә булачак:

1. Төбөк һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын тәзү һәм реконструкцияләү буенча чараларны (бөтен чор) муниципаль берәмлекнең территорияль планлаштыруында исәпкә алу.
2. Автомобиль юлларын перспективалы тәзү коридорларын резервлауны тәэмин итү (бөтен чор буе).
3. Муниципаль берәмлек чикләрендә федераль һәм төбөк әһәмиятендәге автомобиль юлларын үстерү өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирүдә ярдәм күрсәтү (бөтен чорда).
4. Федераль һәм региональ әһәмияттәге автомобиль юлларының бүлеп бирелгән полосаларыннан һәм сак зоналарыннан файдалану режимын саклауны тәэмин итү (бөтен чор.)

Жәмәгать транспорты

Транспорт-икътисадның барлык тармакларының һәм халыкның йөк һәм пассажирлар йөртүдәге ихтыяжларын канәгатьләндерә торган, житештерүчеләр һәм кулланучылар арасында төрле продукция төрләрен күчерүче, халыкка уңайлы транспорт хезмәте күрсәтүче мөһим чара булып тора.

Транспортны тотрыклы һәм нәтижәле функциональ финанслау халыкның ташулардагы ихтыяжын тулысынча канәгатьләндерү һәм жирлекнең уңышлы эшләве өчен кирәкле шарт булып тора. Сөнчәле авыл жирлегә территориясендә автотранспорт предприятиеләре юк. Сөнчәле авыл жирлеген район үзәге белән тоташтыручы даими автобус транспорты хәзерге вакытта юк. Бистәдә максатчан хәрәкәтләрнең күбесе шәхси автотранспортка һәм жәяүлеләр юлларына туры килә.

Урам-юл челтәре.

Урам-юл челтәре торак пунктларның транспорт, инженерлык һәм социаль инфраструктурасының төп элементы булып тора. Жирлекнең комплекслы үсешендә юл челтәрен һәм инфраструктура-тур объектларын үстерү социаль әһәмиятле мәсьәләләрнең берсе булып тора. Жирлектә автомобиль юлларының шактый өлеше асфальт-бетон өслегенә ия.

Сөнчәле авыл жирлегенә урам-юл челтәренә характеристика

№ п./п.	Урам исеме	озынлыгы, км	киңлеге, м	Өлеге урамнарда урнашкан объектлар,
	Сөнчәле авылы			
1	К.Маркс урамы	1,1	4	тораксектор
2	Ленин урамы	1,5	6	Авыл жирлегә администрациясе, магазин, чиркәү, ФАП, Авыл мәдәният йорты, китапханә, почта, мектеп, балалар бакчасы, торак сектор
3	Толстой	1,0	4	Торак сектор
4	Еллиев урамы	0,5	4	Торак сектор
5	Яшьләр урамы	0,9	4	Торак сектор
6	Маяковский урамы	1,0	4	торак сектор
7.	Кече урамы	0,5	4	Торак сектор
	Кече Сөнчәле авылы			
1	Гагарин урамы	1,0	4	ФП, магазин авыл клубы, торак сектор
2	Ленин урамы	2,5	4	торак сектор

3	Көнъяк	0,5	4	торак сектор
4	Яшел урамы	0,3	4	торак сектор
5	Энгельс урамы	0,3	4	торак сектор
6	Набережная урамы	0,5	4	Торак сектор

Транспорт комплексын үстерү өстенлекләре

Муниципаль берәмлекнең транспорт комплексы үсешенең төп приоритетлары булырга тиеш:

- гамәлдәге урам-юл челтәрен ремонтлау һәм реконструкцияләү;
- гамәлдәге грунт юлларында каты өслекле юллар төзү.

Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт үсеше хакимиятнең төрле дәрәжәләрендәге: федераль, региональ, муниципаль дәрәжәләрдәге уртак көчләргә юнәлдерелгән комплекслы якин килү нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Авыл жирлегенең транспорт системасын үстерүне планлаштырганда районның һәм тулаем төбәкнең транспорт системасының перспективалы үсешен исәпкә алырга кирәк. Авыл жирлегенең транспорт системасы төбәк транспорт системасының элементы булып тора, шуңа күрә территориядә транспорт инфраструктурасын оптимальләштерүгә бәйле барлык мәсьәләләрне хөл итү бары тик жирле үзидарә органнары вәкаләтләре кысаларында гына хөл ителә алмый. Программада транспорт инфраструктурасын үстерү буенча тәкъдимнәрне төрле дәрәжәдәге бюджетлар катнашында тормышка ашыру тәкъдим ителә. Жирле үзидарә органнарының бурычлары-дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү буенча оештыру чаралары, Аксубай муниципаль районының жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары өчен транспорт инфраструктурасын үстерү буенча инициативалы тәкъдимнәр эзерләү.

Транспорт инфраструктурасын федераль дәрәжәдә үстерүнең төп юнәлешләре РФ Хөкүмәтенең 2008 елның 22 ноябрендәге 1734-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең транспорт стратегиясе белән билгеләнгән.

Транспорт системасы үсешенең стратегик максаты - аңа икътисадның һәм жәмгыятьнең инновацион социаль юнәлешле үсешенә, конкурентлыкка сәләтле сыйфатлы транспорт хезмәтләре күрсәтүгә ихтыяжларын канәгатьләндерү.

Конкурентлыкка сәләтле транспорт системасын булдыру өчен өч төп-төп өлеш кирәк:

- конкурентлыкка сәләтле югары сыйфатлы транспорт хезмәтләре күрсәтү; -югары житештерүчәнлекле куркынычсыз транспорт инфраструктурасы һәм транспорт чаралары-алар көндәшлеккә сәләтле югары сыйфатлы транспорт хезмәтләре белән тәэмин итәчәк дәрәжәдә кирәк.;

- транспорт хезмәтләрен тәкъдим итү дәрәжәсен арттыру өчен шартлар тудыру (югыйсе көндәшлекле мохит булмаячак).

Муниципаль берәмлекнең транспорт комплексын үстерү буенча чаралар

Муниципаль берәмлекнең транспорт комплексын үстерү буенча чаралар	Сөнчәле авыл жир-леге	2022-2035
Автомобиль классификациясе нигезендә жирле өһәмият-тәге автомобиль юллары исемлеген раслау	Сөнчәле авыл жир-леге	2022-2035
Территорияләренә планлаштыру документын эшлөп чыгару белән бергә юл хәрәкәте имин-леге буенча чаралар комплексын эшлөү һәм гамәлгә ашыру	Сөнчәле авыл жир-леге	2022-2035
Торак пунктларның урамнарына Реконструкция, ремонт, каты өслек урнаштыру	Сөнчәле авыл жир-леге	2022-2035

Юлларны һәм тротуарларны комплекслы тәзү	Сөнчәле авыл җир-леге	2022-2035
Тукталыш майданчыклары һәм жәмәгать транспорты өчен яңа павильоннар урнаштыру	Сөнчәле авыл җир-леге	2022-2035
Җирле эһәмияттәге автомобиль юлларына паспортизация үткөрү, бүлөп бирелгән полосаларны билгеләү, җирле эһәмияттәге автомобиль юллары биләгән җир кишәрлекләрен теркәү	Сөнчәле авыл җир-леге	2022-2035
Автомобиль юллары һәм авыл җирлеге урамнарында барлык инженерлык корылмаларының техник торышын бәяләү белән инвентаризацияләү кирәк булган реконструкция яки яңа төзелеш срокларын һәм күләмнәрен билгели.	Сөнчәле авыл җир-леге	2022-2035

Урам-юл челтәрен оптимальләштерү

Югарыда билгеләнгән өстенлекләргә туры китереп, авыл җирлегенең транспорт комплексы үсешенең өстенлекле юнәлешләре нигезендә, Программа нигезендә урам-юл челтәрен оптимальләштерү буенча түбәндәгеләр күздә тотыла.

Программа нигезендә магистраль урам-юл челтәре челтәрен формалаштыру буенча тәкъдимнәр бирелә

Авыл торак пункты һәм авыл җирлеге чикләрендәге урам челтәренең төп исәп-хисап параметрлары «шәһәр һәм авыл җирлекләре төзелеше, планлаштыру һәм тәзү»42.13330.2011 СП нигезендә кабул ителә.

Урам-юл челтәрен тәзү нигезенә авылның гамәлдәге һәм планлаштырыла торган районнары арасында элементләр санын арттыру һәм авылның урам-юл челтәрен төбәкнең автомобиль юллары системасына кертү идеясе салынган.

Урамнарның иерархиясе дәрәжәсе нигезендә аларның һәрберсенең бер профильле башкарылырга тиеш

Генераль план проектында торак пункт урамнарының һәм юлларының проектлана торган юнәлешләре китерелгән. Текст материаллары составында китерелгән аркылы профильләр һәм чишелешләрнең төп сызыгында китерелгән схемалары территорияне планлаштыру, юлларны проектлау буенча алга таба эшләр башкарганда регламентлаучы нигезләмәләр буларак карала һәм төгәлләштерелә ала. Машиналар йөрү өлешләренең киңлеге, чишелешләрнең типлары һәм хәрәкәтнең төп юнәлешләре үзгәрешсез калырга тиеш. Комплекслы транспорт схемасын әзерләгәндә, муниципаль берәмлек башлыгы өлгә юнәлешле профильләр һәм чишелешләрнең схемалары тәзәтелергә мөмкин.

Авыл урамнарын һәм юлларын классификацияләү проектның график өлешендә («Транспорт инфраструктурасын үстерү картасы» нигезләү материаллары) чагылыш таба. Аркылы профильләренә маркировкалау шул ук схемага китерелгән.

Яңа торак төзелеше районнарында урамнарны һәм юлларны проектлаштырганда Кызыл линияләрдә урамнарның проект киңлеген үтәргә кирәк, бу алга таба урамнарны киңәйтү максатыннан җир кишәрлекләрен алу һәм капитал төзелеш объектларын сүтү буенча кыйммәтле чараларны тормышка ашырудан котылырга мөмкинлек бирәчәк. Проектлана торган урамнар шул рәвешле рельефка урнаштырылырга тиеш. Катлаулы геоморфологик факторлар булган шартларда төп урамнарны проектлауға һәм тәзүгә аерым игътибар бирергә кирәк.

Транспорт кую урыннарын һәм транспортны саклау урыннарын оештыру.

Авыл жирлеге территориясендә автотранспортны саклау, нигездә, предприятие участо-
клары чикләрендә һәм жирлек халкының йорт яны участкаларында башкарыла. Жир-
лектә гараж-төзелеш кооперативлары юк.

Алга таба, автомобиль-инвестицияләр дәрәжәсен арттыруны исәпкә алып, жәмәгать
билгеләнешендәге биналар янында автомобильләр кую урыннарын оештыруны күздә
тотарга кирәк.

Ведомство һәм йөк автомобильләре жирлекнең коммуналь-склад һәм агросәнәгать зо-
насында сакланыр дип көтелә. Халыкның жиңел автомобильләрен даими һәм вакыт-
лыча саклау йорт яны участкалары чикләрендә күздә тотыла.

Өлеге бүлек буенча башкарылырга тиешле чаралар:

1. Төзелеш өчен бүлөп бирелә торган участкаларда жәмәгать билгеләнешендәге бина-
ларның проект сыйдырышлылыгы нигезендә кирәкле санда парковка урыннары булды-
руны административ чаралар белән тәэмин итү (бөтен чор);
2. Хезмәт күрсәтү объектлары янында автостоянкалар төзү (бөтен чор);
3. Жәмәгать тукталышларын оештыру.

Транспорт кую урыннарын һәм транспортны саклау урыннарын оештыру.

Авыл жирлеге территориясендә автотранспортны саклау, нигездә, предприятие участо-
клары чикләрендә һәм жирлек халкының йорт яны участкаларында башкарыла. Жир-
лектә гараж-төзелеш кооперативлары юк.

Алга таба, автомобиль-инвестицияләр дәрәжәсен арттыруны исәпкә алып, жәмәгать
билгеләнешендәге биналар янында автомобильләр кую урыннарын оештыруны күздә
тотарга кирәк.

Ведомство һәм йөк автомобильләре жирлекнең коммуналь-склад һәм агросәнәгать зо-
насында сакланыр дип көтелә. Халыкның жиңел автомобильләрен даими һәм вакыт-
лыча саклау йорт яны участкалары чикләрендә күздә тотыла.

Өлеге бүлек буенча башкарылырга тиешле чаралар:

- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлеге муници-
паль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре таләпләренең үтәлешен,
транспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклаганда тикшереп тору

Жәяүлеләр урамнары системасын булдыру: мөмкинлекләре чикләнгән затлар өчен киртәләрсез мохит булдыру.

Экологик чиста мохиткә ярдәм итү өчен, корреспонденция өчен зур булмаган кисемлек-
ләрдә, торак пунктлар территорияләрендә жәяүлеләр урамнары системасы каралган. Бу
максатта жәмәгать биналарын проектлаганда норматив тайпылышлар булган панд-
услар, тротуарларның камилләштерелгән өслекләре һәм барьерсыз мохит булдыруга
кертелгән барлык кирәкле таләпләр куелырга тиеш.

Өлеге бүлек буенча чаралар:

1. Күпчелек жәяүлеләр хәрәкәте булган урамнар системасын формалаштыру (исәп-хи-
сап вакыты-перспектива);
2. Төзүчеләр тарафыннан барьерсыз мохит булдыру буенча таләпләрне үтәүне админи-
стратив чаралар белән тәэмин итү (бөтен чор).